

Susanna Haavisto

Projektityö: Maukas leipä, mutta muruina maailmalla

Suomen Museoliiton pääsihteeri Kimmo Levä ennusti viime syksynä julkaistun valtiovarainministeriön budjettiesityksen lisäävän kulttuurialan pätkätyöluonteisuutta.(1) Museoalalle aikovan opiskelijan korviin uutinen saattaa kuulostaa kurjalta, haave vakituisesta työsuhteesta näyttää karkaavan yhä kauemmas leikkausten myötä. Pätkä- eli virallisemmin projektityö ei tarjoa kovin kauaskantoista taloudellista varmuutta tekijälleen. Jos projektityö lisääntyy museokentällä voi se pahimmillaan uhata myös kulttuuriperintötyön vaatimaa pitkäjänteisyyttä. Kaikesta tästä huolimatta olen menettänyt sydämeni projektityölle. Haluaisin kertoa miksi.

Annoin pikkusormen

Ensimmäistä kokemustani projektityöstä voisi luonnehtia hypyksi tuntemattomaan. Jyväskylän yliopiston museologian, taidehistorian ja kirjallisuuden ainejärjestö Corpus peri ainejärjestöjen yhdistymisen myötä museologian ainejärjestö Diaariolta tehtävän järjestää jokakeväinen museologian seminaari. Päädyin inspiroivan projektityötä käsitelleen kurssin jälkeen seminaarityöryhmän ensimmäiseen kokoontumiseen, ja hetken mielijohdeesta työryhmän puheenjohtajaksi. Tuloksena oli riemastuttava kevät toimeliaan ja utteran työryhmän kanssa. Kaikki oli meille uutta, mutta tukenamme oli ammattitaitoisia tapahtumanjärjestämisen ja projektiluontoisen työn ammattilaisia. Opimme paljon yhteistyöstä, aikataulujen hallinnasta ja budjetin kokoamisesta. Työntäyteisen kevään jälkeen onnistuneesta seminaarista saadut kiitokset maistuivat makealta.

Tuona keväänä opin rakastamaan deadlinea. Seuraavana syksynä kävin tekemässä museologian sivuaineopintoihin kuuluvan harjoittelun museokeskus Vapriikissa Tampereella. Jos seminaarin järjestämisen myötä olin menettänyt sydämeni projektityölle, harjoittelussa ihastuin päätä pahkaa museotyöhön. Olin ollut museossa kesätyöläisenä, mutta Vapriikissa sain paljon monipuolisempia ja haastavampia tehtäviä. Museologian opinnoissa pääsee näkemään museoarkea lopulta äärimmäisen vähän, joten syksyn kestänyt harjoittelu tarjosi mielenkiintoisen silmäyksen siihen mitä kaikkea työ voi olla. Tuolloin en vielä arvannut, että pääsisin pian yhdistämään museo- ja projektityön.

Suomi syö ja juo

Vuoden 2014 joulukuussa päättynyt Suomi syö ja juo -jatkohanke oli kahdentoista suomalaisen museon valtakunnallinen nykydokumentointihanke. Se oli jatkoa vuonna 2013 toteutetulle ensimmäiselle Suomi syö ja juo -hankkeelle, jossa dokumentoitiin suomalaisten arjen juomisia ja syömisiä. Hankkeet ovat osa museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto TAKO:n toimintaa, joka on ollut osa Museoviraston ja Suomen kansallismuseon toimintaa vuodesta 2013 lähtien. TAKO:ssa yhteistyötä tekevät museot ovat

jakautuneet seitsemään eri yhteistyöryhmään eli pooliin, joilla jokaisella on oma teemansa. Yksi museo voi olla mukana jopa kolmen poolin toiminnassa. Suomi syö ja juo oli arkea tallentavan poolin hanke.

Suomi syö ja juo -hankkeen suunnittelu alkoi vuonna 2012. Hankkeeseen palkattiin kuukaudeksi projektitutkija suunnittelemaan hankkeen toteutusta. Toteutuminen varmistui keväällä 2013, kun Museovirasto myönsi museoiden innovatiivisten hankkeiden avustuksista Suomi syö ja juo -hankkeelle 15 000 euron rahoituksen. Hankkeeseen liittyi yksitoista museota, joiden edustajat kokoontuivat muutaman kuukauden välein. Ensimmäisessä Suomi syö ja juo -hankkeessa haluttiin testata sosiaalisen median tarjoamia mahdollisuuksia kokoelmatyölle. Hanke koostuikin kahdesta toisiinsa linkittyneestä osasta: valtakunnallisesta Suomi syö ja juo -kuvakeruusta hankkeen verkkosivuilla ja museoiden omista nykydokumentointiprojekteista. Ensimmäisen vaiheen tuloksena vuonna 2013 syntyi merkittävä valtakunnallinen suomalaista ruoka- ja juomakulttuuria esittelevä havaintoaineisto ja tutkimusaineisto eri puolilta Suomea. Hankkeen ensimmäinen osa päättyi joulukuussa 2013. Museovirasto myönsi varhain vuoden 2014 keväällä jatkorahoitusta Suomi syö ja juo -hankkeen jatkamiseksi.

”Reikäleivät odottavat paistamista” - Suomalaista ruokakulttuuria valokuvassa. (Kuva: Leena Tiilikainen)

Jos Suomi syö ja juo -hankkeen ensimmäisessä vaiheessa kerättiin yleisöltä aineistoja, niin jatkohankkeessa haluttiin puolestaan tarjota museoaineistoja yleisön käyttöön. Hanke rakentui avoimen datan kysymysten ympärille. Avoin data pähkinänkuoressa on maksutta ja helposti saavutettavana tarjolla olevaa tietoa. Museoiden kohdalla tämä usein tarkoittaa vanhoja valokuva-aineistoja, mutta se voi olla myös niin sanottua metadatta kuten taulukkomuodossa olevia esinetietoja.

Hankemuseoissa haluttiin tietää lisää avoimen datan ideologiasta ja kokeilla aineistojen avaamista yleisön käyttöön maksutta. Tämän lisäksi haluttiin edelleen jatkaa ensimmäisessä hankkeessa aloitettua museoiden ja erityisesti kokoelmatyön tunnetuksi tekemistä sosiaalisessa mediassa. Suomi syö ja juo

keräsin somessa aktiivisen seuraajajoukon, joka kommentoi ja kannusti hanketta sydäntälämmittävällä innolla. Konkreettisia tuloksiakin saatiin, hankkeen museot julkaisivat Flickrissä lähes 300 kuvaa CC-BY-lisensioituina. Ne ovat käytettävissä edelleen.

"Oman pellon satoa" - Kerättyjä kuvia on käytettävissä Flickrissä. (Kuva: Vili Niemi)

Projektitutkijan näkökulma

Millaista projektisuunnittelijan työ sitten oli? Opettavaista, palkitsevaa, vaihtelevaa, yllättävää, jännittävää—mutta nämä adjektiivit tuskin kertovat riittävästi. Projektisuunnittelijana olin eräänlainen hankkeen yleisnais-Jantunen. Se sopi minulle oikein hyvin, sillä yksikään työpäivä ei ollut samanlainen ja saatoin itse hyvin pitkälti sanella työahdin ja järjestyksen. Toisaalta tämä tarkoitti myös melkoista vastuuta esimerkiksi juuri deadlinejen kanssa. Mitä sitten ihan oikeasti tein?

Huolehdin muun muassa yhteydenpidosta hankemuseoiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa, aikataulutuksesta yhteistyössä hanketyöryhmän kanssa, tiedottamisesta yhteistyössä Museoviraston tiedottajan kanssa, hankkeen sosiaalisen median tilien päivitysten suunnittelusta ja julkaisemisesta, verkkosivuston toteuttamisesta ja päivittämisestä ja joskus esimerkiksi hankkeen edustamisesta alan seminaareissa.

Lautanen oli siis täynnä, mutta muuta en olisi toivonutkaan. Opin kahdeksan kuukauden aikana projektin aikataulutamisesta, sosiaalisen median tilien luotsaamisesta ja kommunikaatiosta ylipäättään, tiedottamisesta ja tiedonvälittämisestä työryhmän kesken sekä tietenkin avoimesta datasta - mistä voisi kirjoittaa artikkelin itsessään. Suomi syö ja juo -hankkeessa yhdistyivät ihastukseni museo- ja projektityöhön. TAKO-yhteistyö osaltaan torjuu myös uhkaa museotyön sirpaloitumisesta, sillä vaikka hankkeita on erilaisia niitä ohjaa kuitenkin TAKO:n periaate kokoelmatyön edistämisestä. Hankkeissa kuten Suomi syö ja juo on mahdollista myös kokeilla uusia asioita, kuten datan avaamista, joihin museot eivät ehkä itsenäisesti löytäisi resursseja tai uskallusta.

Kirjoittaja oli vuoden 2014 Suomi syö ja juo -hankkeen projektisuunnittelija, joka tällä hetkellä työstää pro gradu -projektiaan Jyväskylän yliopistossa pääaineenaan taidehistoria.

Lähteet

<http://museoliitto.fi/uutiset.php?aid=11679&k=9342&d=2014>

Kuva 1: <https://www.flickr.com/photos/suomisyojajuo/15457754955/>

Kuva 2: <https://www.flickr.com/photos/suomisyojajuo/15272496201/>

Kuvat ovat peräisin Suomi syö ja juo –Flickr-sivulta ja ovat CC-BY -lisensoituja.

Linkkejä

<http://tako.nba.fi/index>

<http://www.suomisyojajuo.fi/>

<https://www.flickr.com/photos/suomisyojajuo/>